

Imatges de la sèrie *Drag Modelos* de l'equip Cabello & Carceller que s'exposen a la Joan Prats.

ART

Arquitectures domèstiques

Àngela Molina

ARXIU: DRAG MODELOS

Cabello/Carceller. Galeria Joan Prats. Rambla de Catalunya, 54. Fins al 30 d'octubre

INSTANTES ROBADOS A LA MIRADA.

Juan José Fernández. Galeria H2O. Carrer de Verdi, 152. Fins al 9 d'octubre

En una ciutat, la privació absoluta d'autoexigència no pot parlar. I tanmateix l'art en parla i, en certa manera, l'exorcitza i la transforma en una altra cosa, potser tan sols en preguntes que ens atabalen amb l'esperança de poder creure també en les respostes. Dels quioscos de la Rambla —glorificació del mal gust i del nyap, com a solters descuidats i desagradables que viuen a l'habitació llogada que és Barcelona— als replans mal il·luminats dels circuits artístics, avui el visitant treu el cap amb curiositat renovada a la temporada galerística on, des de fa uns anys, gairebé no hi ha hagut ni tènies ni antitesi.

De moment, només a la Joan Prats som capaços de descobrir que l'ordre domèstic és molt més misteriós que tota la retòrica política articulada enfront d'un model d'espai urbà. A la sala de Rambla de Catalunya, les dones retratades per Ana Carceller (Madrid, 1964) i Helena Cabello (París, 1963) oculten una "incòmoda" feminitat en espais privats sota l'aparença d'artistes i actors (David Bowie, Brad Pitt,

Marlon Brando, James Dean, Colin Farrell), models triats de ben segur per la neutralitat andrògina, encara que la majoria de les fans i el gran públic els assumeixin com a masculins.

Igual que la pintora del segle XIX Rosa Bonheur, que es disfressava d'home per poder visitar esportadors i hipòdroms i, d'aquesta manera, estudiar més bé els animals que dibuixava, aquestes dones anònimes *identificades com a homes* proven de trencar una tradició —encara vigent— que les havia obligat a abstenir-se de representar certs rols de manera lliure.

'Drag Modelos' ens parla de la densitat de la sexualitat de la dona

Com molt abans van demostrar les *performances* fotogràfiques de Cindy Sherman i Claude Cahun, els treballs de l'equip Cabello & Carceller fan referència o interpreten un "original" del passat des d'una actitud clarament radical que desconstitueix la representació tradicional femenina i reivindica una nova política de l'expressió.

Drag Modelos ens parla de la densitat de la sexualitat de la dona i d'un emmascarament del gènere sense costos, en el sentit que li va donar l'assagista Joan Rivière el 1929 al llibre *Womanliness as a Masquerade*: "La femini-

tat es pot portar com una màscara, el lector es pot demanar on marca la línia entre la feminitat autèntica i la farsa. El meu suggeriment —afirmava— és que aquella línia no existeix; radicals o superficials, feminitat i farsa són una mateixa cosa".

En aquestes fotografies, la línia que divideix el real i el representatiu amb prou feines existeix, són simples interseccions entre el públic i el personal, entre el teatral i el real, amb l'objectiu d'intervenir en la interpel·lació cultural i complicar els conceptes de sexualitat i bellesa. Enmig d'aquesta galeria de personatges, un vídeo de factura domèstica mostra la destrucció d'aquest arxiu d'imatges, segurament com una auto-crítica a un mercat que acaba *estilitzant* les promeses de pensament crític més encisadores. En casos com aquest, la relació entre l'art i el mercat és incongruent, però inseparable.

A la galeria H2O, el fotògraf Juan José Fernández exposa una sèrie d'instantànies d'escenografies urbanes en les quals la indiferència i la singularitat adopten la tranquil·la familiaritat d'una llarga convivència en ciutats com Barcelona, Santiago, Miami, Berlín o Rio de Janeiro, que són per si mateixes una petita naturalesa d'asfalt envoltada per la societat, per la civilització, però governades per la llei antiga del món animal que obliga a reptar, acoblar-se, escapar del parany. Per acabar domesticats.

MARGINALIA

Teories Vila-Matas

Jordi Llovet

Tots els escriptors que tiren a la poligrafia, per bé que excel·leixin en tots els camps són encara superiors, magnífics i insuperables en un de sol. És llei de vida, o llei d'estil, com us sembli més adequat. Enrique Vila-Matas, que l'encerta sempre, encara l'encerta més quan fa un llibre en què condensa allò més característic de la seva poètica, que consisteix en la narració d'aventures estrambòtiques —pròpies o dels altres, viscudes o inventades— amb la presència inexcusable del fet literari, ja sigui una citació, una trobada amb escriptors, una nota marginal llegida d'un altre o escrita per ell mateix, o un fet anecdòtic en què llibres, escriptors, estil, impresors o marques tipogràfiques hi tinguin un paper central.

Per això resulta de lectura tan grata aquest llibret que acaba de publicar, *Perder teorías* (Barcelona, Seix Barral, 2010), en què amplifica, així ho hem de suposar, un fet que li va esdevenir no fa gaires mesos. És el cas que una fundació amiga de les lletres, de Lió (França), va convidar-lo a participar en un seminari, amb altres destacats escriptors vius del panorama internacional —també es podria fer un congrés amb escriptors difunts, amb uns actors-autors que imitarien les maneres i el discurs dels traspassats, tema que sens dubte l'amic Vila-Matas podria agafar per a un seu pròxim llibre: *Reunión de autores difuntos*— per parlar, tots plegats, del que pensaven d'aquest gènere, la novel·la, sobre el qual es poden dir, i després pensar, totes les coses imaginables.

Vila-Matas va agafar el tren fins a Lió, va baixar a l'andana, i no va trobar ningú que l'anés a rebre. (Ja se sap que les formes, a Europa, han patit una davallada ostensible; aviat haurem d'anar al Japó a dictar conferències, on et reben amb una inclinació de 30 graus, o a les illes Hawaii, on ets rebut amb una garlanda de flors oloroses oferta per una noia de gran gentilesa.) Aquí escauen els versos famosos de Jordi de Sant Jordi, que ofereixo en transcripció modernitzada: "Desert d'amics, de béns i de senyor, en estrany lloc i en estranya contrada, lluny de tot bé, fart d'enuig i tristor, ma voluntat i pensa captivada, me trob del tot en tal poder sotmès. *No veig ningú que de mi tingui cura*, i sóc guardat, enclòs, ferrat i pres, de què en fou grat a ma trista ventura."

Ventura o aventura —és el mateix—, Vila-Matas se'n va anar a l'hotel per veure si algú li feia honors, i tampoc no va trobar-hi ningú que *en tingui cura*. No és

que es deprimís, però li va agafar aquella dolça malenconia que és, segons Aristòtil, la mare de tota cosa genial. I llavors, en comptes d'agafar un taxi i fer cap a la seu del congrés (sabia perfectament que era en aquella ciutat i no en cap altra, i en tenia l'adreça), es va quedar a l'habitació de l'hotel —potser seguint aquell famós *dictum* de Pascal, que aconsella sempre quedar-se a casa, malgrat que ell mateix veies amb bons ulls una altra cosa que també li agrada molt a Vila-Matas, el *divertissement*; potser per reblar el pensament de Franz Kafka, també el de Roland Barthes, que diu que hem vingut a aquest món senzillament per esperar que passi alguna cosa—, i, sense perdre l'esma, es va posar a escriure una teoria de la novel·la, si fa no fa

L'escriptor Enrique Vila-Matas. / JOAN SÁNCHEZ

"Vila-Matas va anar a un congrés, i no hi va anar"

com la de György Lukács, però ajornada. Un cop més, l'autor barceloní es mostrava influït per la bibliografia francesa dels anys 1970, que va plena de teories sobre qualsevol cosa escrita, sobretot les que estan mal escrites. Va agafar llapis i paper, i va arribar a la conclusió que no hi ha novel·la, avui, que no posseïxi aquests cinc elements: intertextualitat, connexions (segurament prosòdiques) amb l'alta poesia (Verlaine, Mallarmé?), l'escriptura vista com un rellotge que avança (Kafka en conversació amb Gustav Janouch), victòria de l'estil sobre la trama (altra vegada influència del simbolisme francès) i consciència d'un paisatge moral ruïnós (Canetti, potser, entre altres).

Ho explica amb molt d'enginy. I un cop més, però a la màxima potència, ens dona aquesta barreja de perplexitat, vida deturada i literatura a l'estat pur que és l'essència quinta de la seva obra.